

[Formanden]

te forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Forespørgsel nr. F 12:

Forespørgsel til ministeren for Grønland:

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om den fortsatte udvinding af kryolit i Grønland efter 1. januar 1987 og om, hvordan han har sikret danske og grønlandske offentlige interesser i den forbindelse?«

Af Camre (S) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 20/11 86. Fremme af forespørgslen vedtaget 27/11 86).

Formanden:

Vi plejer at få forespørgslen motiveret, men hvis ingen ønsker at gøre det, går vi straks til besvarelsen.

Besvarelse

Ministeren for Grønland (Tom Højem):

Det kan jo tænkes, at der kommer nogle motiveringer senere i debatten.

Inden jeg mere detaljeret kommer ind på selve forespørgslens indhold, tror jeg, det vil være naturligt, at det koncessionsmæssige grundlag for selve kryolitvirksomheden i Ivittuut bliver præciseret.

Kryolitselskabet Øresunds koncession vedrørende kryolitudvinding i Ivittuut stammer, som de fleste ved, fra 1939. Koncessionen gælder ud over kryolit også andre mineraler eller malme inden for det begrænsede koncessionsområde, der omfatter selve bruddet og området umiddelbart omkring bruddet. Koncessionen er ikke begrænset i tid, men kan bortfalde, hvis virksomheden indstilles eller selskabet på anden måde skulle forlade området eller misligholde de forholdsvis få og summarisk angivne vilkår, som findes i koncessionen fra 1939.

Koncessionen er, som det fremgår, givet, før den nugældende dansk-grønlandske råstofordning blev indført, og lovgivningen herom har ikke ændret indholdet af Kryolitselskabets koncession fra 1939.

Det offentliges økonomiske interesse varetages, dels ved at staten som betaling for koncessionen fik 50 pct. af aktiekapitalen,

dels ved at der til statens aktier knyttedes visse præferencer, herunder ret til 61½ pct. af udloddet udbytte. Statens indflydelse på selskabet blev i øvrigt sikret ved, at staten udpegede formanden for og også halvdelen af medlemmerne i selskabets bestyrelse.

Når selskabet indtil midt i 1986 regnede fast med at stoppe virksomheden i Ivittuut med udgangen af året 1986, var baggrunden følgende:

Egentlig kryolitminevirksomhed ophørte allerede i 1962. Selskabet fortsatte dog med at udskibe og oparbejde lavlødige malm, som var oplagret, eller som var anvendt til kajarealer, læmoler og lign. i området.

I 1982 ansøgte Kryolitselskabet om tilladelse til at tømme kryolitbruddet i Ivittuut for vand, idet der på grund af forbedret opberedningsteknik nu var blevet skabt mulighed for at anvende kryolit, som selskabet havde ladet blive tilbage i selve bruddet. Den derefter påbegyndte oprensning fra bruddet er endnu i dag ikke helt tilendebragt.

I begyndelsen af 1985 vurderedes restmængden til udskibning til at være maksimalt 130.000 t malm, hvoraf 90.000 t påregnedes udskibet i 1985 og ca. 40.000 t i 1986.

I overensstemmelse hermed fremsendte selskabet i februar 1985 planer for en endelig afvikling af virksomheden i Ivittuut ved udgangen af 1986. Der blev mellem selskabet og råstofforvaltningen aftalt en helt konkret oprydningssplan for koncessionsområdet. Der blev endvidere aftalt en overdragelse af en række bygninger og af anlæg i Ivittuut til Grønlands hjemmestyre pr. 1. januar 1987, og selve den praktiske gennemførelse af denne plan blev indledt.

Jeg vil nu gå over til en omtale af selve salget og af baggrunden for salget af statens aktiedel.

Som det vil være alle bekendt, indgik regeringen og Det Radikale Venstre allerede i slutningen af 1983 et forlig vedrørende finansloven for 1984. Heri er salget af statens aktier i selskabet indgået med et forventet provenu på 250 mill. kr. Det vurderedes dengang som en klart økonomisk fordelagtig disposition. Hertil kom så det forestående ophør af kryolitvirksomheden i Ivittuut, men også at regeringen ikke ønskede et direkte statsligt engagement i industriproduktion, der jo i den danske økonomi normalt finder sted som privat virksomhed.